

Resultat från provfiske i Igelbäcken 2022

Sportfiskarna

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund

Vaaka Naturkonsult

Stefan Lundberg

Vid provfiskena 2022 studerades fisk- och kräftfaunan på tre lokaler/sträckor inom Igelbäcken:

- 1) Ulriksdal, nedströms bro mot Sörentorp (inom Solna stad. Denna lokal provfiskas årligen sedan 1999**
- 2) mellan två bäverdammar uppströms T-banebro vid Kymlinge (inom Sundbyberg och Solna stad)**
- 3) Eggeby, nedströms och under bro mot Granby gård (inom Stockholms stad), provfiskad sedan 1999.**

Denna sensommar (likt de senaste åren) är vattenföringen i Igelbäcken mycket begränsad till följd av en längre period med minskade regnmängder från juli och under större delen av augusti. Vattenföringen i bäcken vid Ulriksdal skattades i samband med provfisket i sena augusti till endast cirka 10 liter per sekund.

Situationen i år är dock inte lika illa som under samma tid under torrsommaren 2018, då endast rännilar av vatten återstod och bara cirka 1 - 2 sekundliters vattenflöde uppmättes i bäckens nedre till mellersta delar.

Det kan konstateras att under de senaste åren har vattentillgången i Igelbäcken under sensomrarna varit mycket begränsad och effekterna av sommartorkan i området har blivit mer och mer uttalad gällande den vattenbrist som uppstått.

1) 31 augusti, 2022. Ulriksdal (inom Solna stad) nedströms bron mot Sörentorp, i övre delen av slottsparken (lokalen provfiskas varje år sedan 1999).

Vattendjupet inom den undersökta sträckan av bäcken varierade detta år mellan cirka 2 – 18 cm, medelvärde: 7 cm (tidigare år likaså 7 cm). Det i år fortsatt låga medelvärdet för vattendjupet på lokalen ger också en indikation om ogynnsamma förhållanden för fiskfaunan, via den begränsade vattentillgången även denna sensommar.

Totalt påträffades 35 grönlingar (tidigare två år: 9 resp. 20 st.) **på den undersökta sträckan** av bäcken (sträckans längd: 34,5 m (tidigare två år: 36 resp. 35,9 m).

23 av de 35 fångade grönlingarna klassades som årsungar (66 %), och utgjorde alltså ca 2/3 av grönlingfångsten. Den minsta (årsunge) var 30 mm (tidigare två år: 39 resp. 22 mm) och största grönling (>1 år gammal) var 102 mm (tidigare två år: 100 resp. 90 mm) i total-längd.

Dessutom fångades fyra mindre abborrar (troligen årsungar), i längder från 70 till 87 mm, **samt en gädda** (årsunge, total-längd 110 mm) detta år på provfiskesträckan.

19 st. signalkräfter fångades (tidigare två år: 53 resp. 108 st.), alltså mer än en halvering av antalet på lokalen, jämfört med tidigare år. Samtliga kräftor var små till växten, den största var endast 66 mm i total-längd. Det bör även påpekas att många små årsungar av kräftor, i storleksklass endast 10-15 mm, dessutom observerades på lokalen, men infångades ej.

Antalet signalkräfter på den undersökta sträckan vid Ulriksdal är fortsatt hög och säkerligen ett resultat av den låga vattenföringen vid denna tid i år. Låga vattenflöden i bäcken är gynnsamt för kräftorna. De gillar generellt inte starkt strömmande vatten.

En viss ökning gällande nyrekryteringen av årsungar av grönling har skett inom Igelbäcken vid Ulriksdal detta år. Möjligen har också en viss återhämtning skett efter extremt väder på försommaren år 2021 med katastrofalt höga vattenflöden i bäcken under fiskartens lekperiod.

Även detta år följde dock torka med minskade vattenflöden i bäcken under högsommaren, vilket därefter resulterade i vattenbrist under sensommaren och den tidiga hösten.

Antalet grönlingar per ytenhet (tätheten) inom den undersökta lokalen vid Ulriksdal visade redan under tidigare år (2019 - 2021) en minskning. Detta år har dock en viss ökning skett och den negativa trenden de senaste åren kan möjligen därmed vara bruten. Fortfarande påvisas dock de lägsta uppmätta mängderna av grönling på lokalen sedan undersökningarna började år 1999.

2) 31 augusti, 2022. En sträcka av bäcken mellan två bäverdammar, uppströms om T-banebron inom Kymlinge (Solna och Sundbybergs kommuner). Lokalen provfiskades senast 2020.

Provfisket på lokalen är en uppföljning av tidigare undersökningar efter att bäcken inom området uppströms T-banebron restaurerades av Sundbybergs stad år 2005. Fyra meandringar skapades då i anslutning till den tidigare raka och igenväxta sträckan på platsen. Dessutom förbättrades bottenstrukturet i bäcken genom påfyllning av stenar längs den restaurerade sträckan.

Därefter (från 2018) har bäver etablerat två dammar i området, en större damm i anslutning till T-banebron och en ytterligare damm cirka 100 m uppströms, som inneburit att de tidigare strömvattenförhållandena inom sträckan försvunnit. Provfisket fick därför även detta år genomföras i en damm-miljö utan märkbar vattenföring, med ett medeldjup av minst halvmeter, vilket resulterat i ett skifte av arter inom fiskfaunan, från rik grönlingförekomst, till endast några årsungar av gädda och nu i år med ett än mer nedslående resultat, total avsaknad av fisk inom damm-miljön.

Detta år erhöles ingen fångst av vare sig fisk eller signalkräftor inom den undersökta sträckan mellan bäverdammarna vid Kymlinge.

Grönling saknas på lokalen sedan etableringen av bäver skett i området från 2018. Vid det senast utföra provfisket 2020 påträffades endast några årsungar av gädda på sträckan mellan bäverdammarna.

Det bör även påpekas att de förhållanden som uppstått med stillastående vatten i en damm-miljö också inneburit att giftigt svavelväte bildas i bäckens botten, troligen en följd av lokal syrebrist inom damm-miljön, vilket är negativt för vattenlevande organismer.

3) 13 oktober, 2022. Eggeby, nedströms och under bron över bäcken till Granby, inom Stockholm stads del av Järvafältet.

Provfisket i Igelbäcken vid Eggeby är en uppföljning av tidigare undersökningar som startades 1999.

På lokalen (den provfiskade sträckan) har sedan 1999 några förbättrande miljöåtgärder genomförts, till exempel tillförsel av sten på botten, i syfte att ge ökad variation i bottenstrukturen på platsen, samt plantering av träd i den södra kantzonen av bäcken, i syfte att öka beskuggningen och därmed bromsa pågående igenväxning med gräs- och örtvegetation i vattenmiljön.

Vattentillgången (och vattenflödet) i Igelbäcken är även detta år mycket begränsad och vattenbristen var här akut på lokalen under sensommaren, varför provfisket då fick ställas in. Det bör också uppmärksammas att bävrar nyligen etablerat en damm i bäcken, endast cirka 25 m uppströms om provfiskelokalerna.

Totalt 7 grönlingar påträffades (tidigare resultat åren 2019 och 2021: 10 resp.11 st.) på den undersökta sträckan av bäcken (sträckans längd: 27,8 m, tidigare år 2019 och 2021: 26 m resp. 30 m).

3 av de 7 fångade grönlingarna klassades som årsungar (43 %), och utgjorde knappt hälften av grönlingfångsten. Den minsta (årsungen) var 40 mm (tidigare åren 2019 och 2021, 30 mm) och största grönling (>1 år gammal) var 110 mm (tidigare åren 108 mm resp. 110 mm) i total-längd.

Dessutom fångades, liksom tidigare år (2021), **två mindre gäddor**, samt **fyra mindre abborrar och en individ av mört** (samtliga årsungar) på provfiskesträckan.

6 st. signalkräftor fångades (tidigare år 2021, 23 st.). Årets kräftfångst dominerades, liksom tidigare år, av små exemplar i storlek mellan 40 till cirka 50 mm. Den största kräftan var 80 mm i total-längd.

Förekomsten av signalkräftor på lokalen måste anses som fortsatt riklig och säkerligen ett resultat av den låga vattenföringen även i år. Låga vattenflöden i bäcken är gynnsamma för kräftorna.

Positivt är en konstaterad rekrytering av årsungar av grönling i bäcken vid Eggeby även detta år. Antalet grönlingar per ytenhet (tätheten) inom den undersökta lokalen vid Eggeby har dock, vid de senaste årens undersökningar, visat en minskning.

I nuläget förefaller dock det nu individfattiga beståndet av grönling på platsen ha nått en ny balans, men på en mycket låg nivå av täthet jämfört med resultaten under de första åren efter att undersökningarna startade.

Alla infångade fiskar återutsattes sedan i bäcken efter att provfiskeundersökningarna genomförts.

**Provfiskelokal 31 augusti 2022:
Ulriksdal, nedströms bro mot
Sörentorp, Solna stad.**

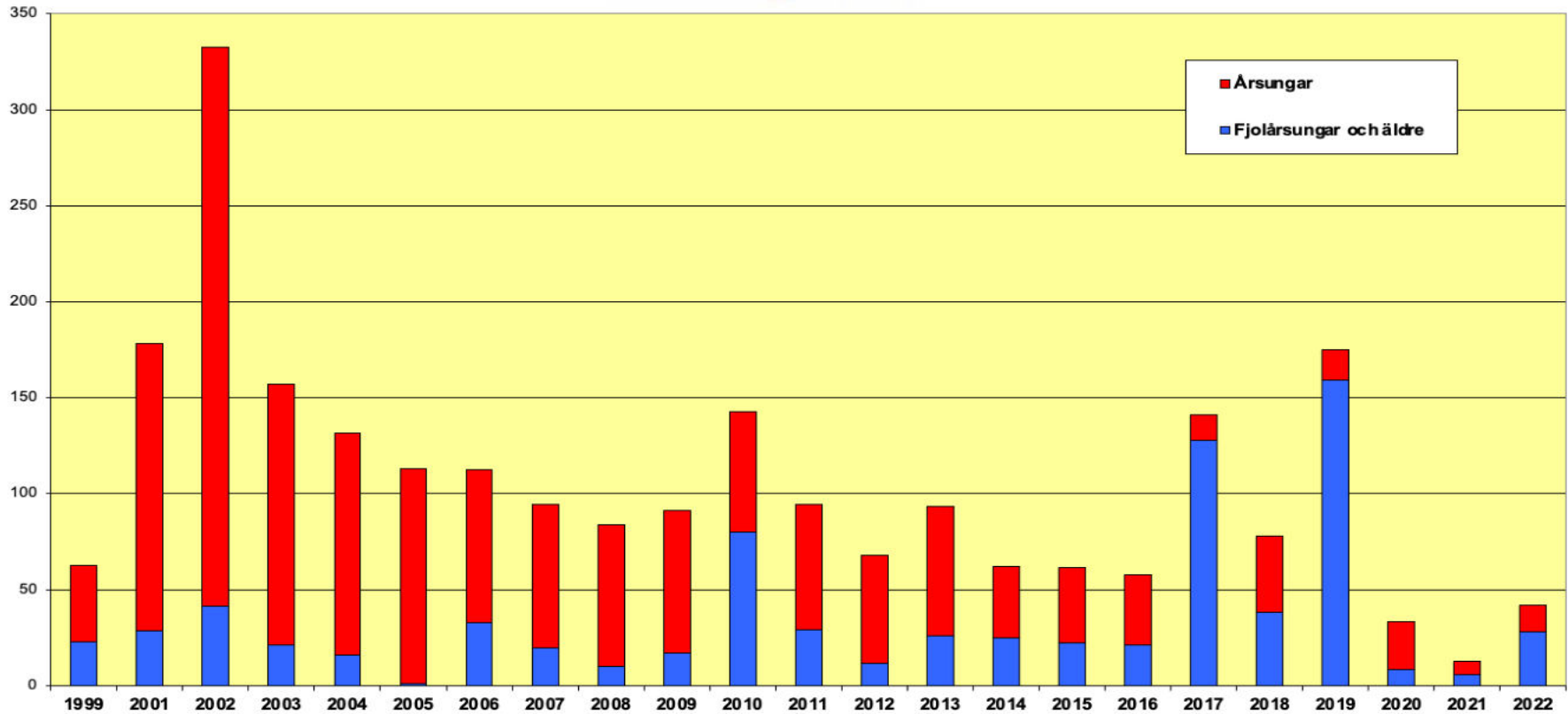
Foto: Stefan Lundberg

Förekomst av grönlung i Igelbäcken 1999 - 2022
(antal individer/100 m²) vid provfiskelokalen Ulriksdal,
nedströms bro till Sörentorp (Solna stad). Data saknas år 2000

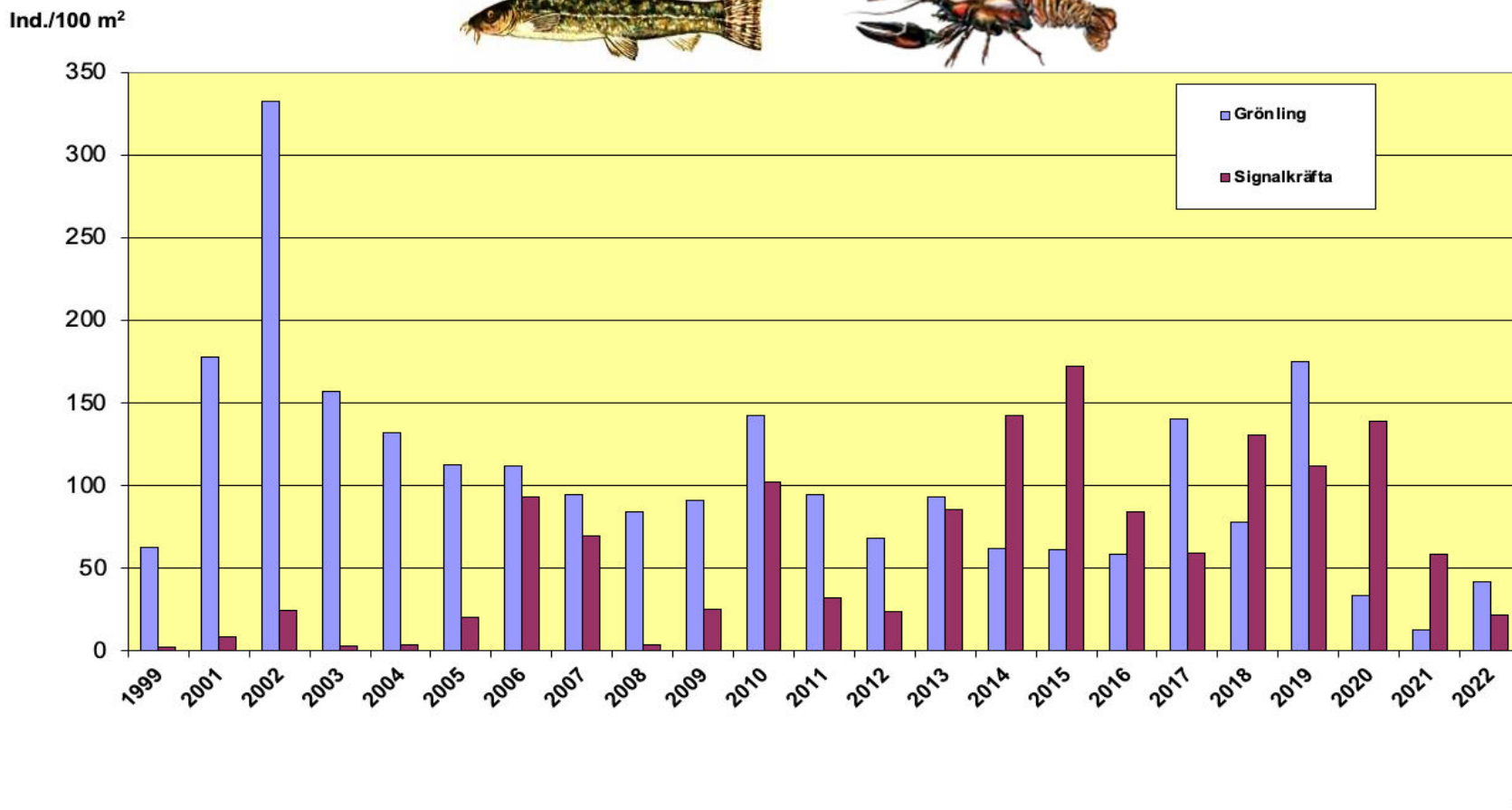

Antal individer/100 m²

År

Antal ind./100 m² av grönling respektive signalkräfta i Igelbäcken vid Ulriksdal (nedströms bro till Sörentorp) under åren 1999 - 2022 (data saknas år 2000)

Mängden **signalkräfta** (individtätheten) vid Ulriksdal ökade från åren 2006-2007. Individdtätheten av **grönling** minskade i stället. Därefter har båda arterna varierat i individantal på lokalen. År 2015 nåddes den största mängden av **signalkräfta** hittills på lokalen och denna har sedan legat kvar på en högre nivå, dessutom ökande år 2020. Individdtätheten av **grönling** minskade i stället till nivån då övervakningen inleddes (1999 - 2001). Åren 2020-2021 minskade mängden av **grönling** ytterligare, till den lägsta nivån hittills beräknad. År 2022 visar en svag återhämtning.

Provfiskelokal 31 augusti 2022: uppströms T-banebro vid Kymlinge, Sundbyberg/ Solna stad.

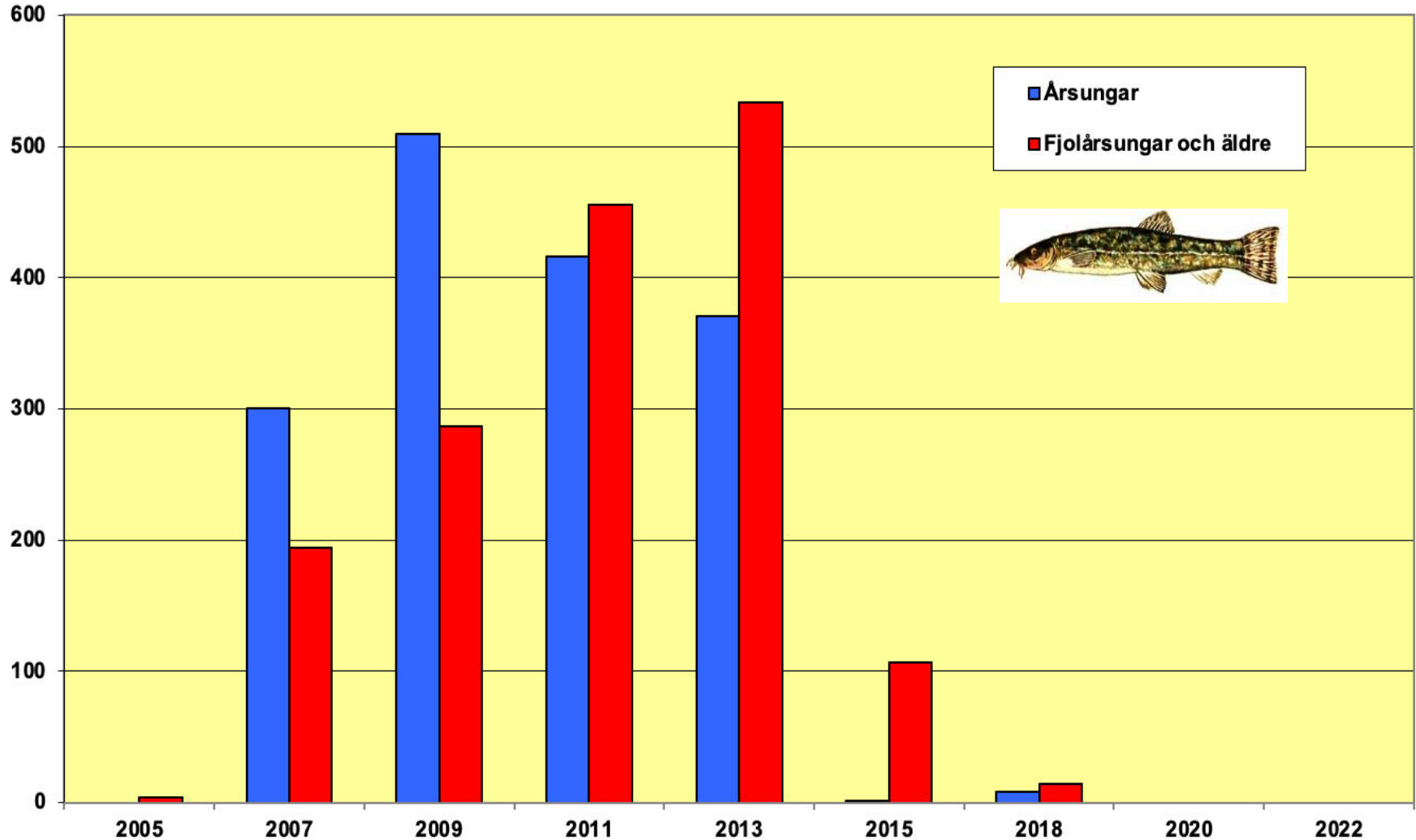
Lokalen är sedan 2018 dämnd av bäver. Provfisket utfördes, men utan fångstresultat, mellan de två bäverdammarna i området.

Foton: Stefan Lundberg

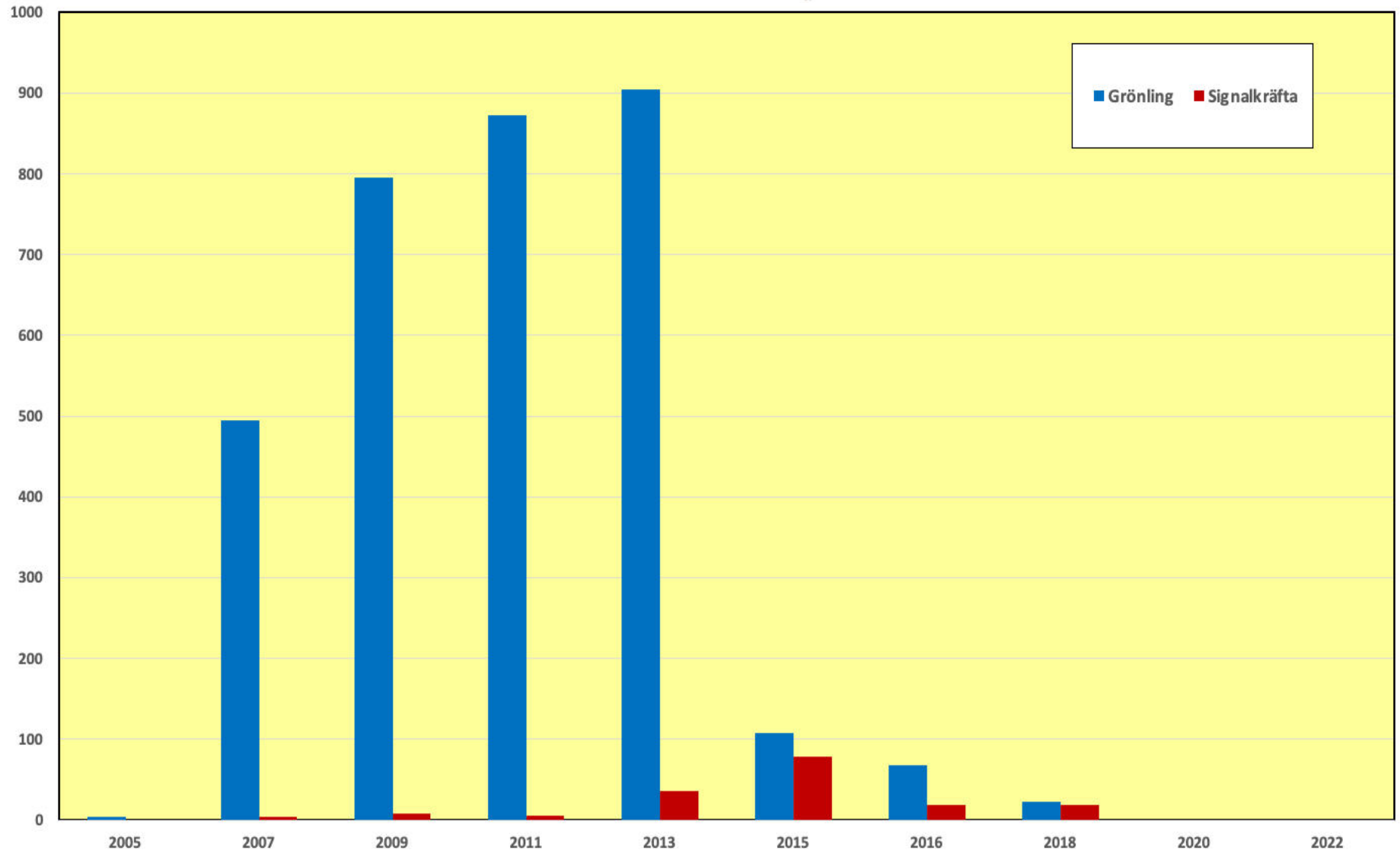

Förekomst av grönling i Igelbäcken 2005 - 2022 (antal individer/100 m²) på provfiskelokalen Kymlinge (inom Sundbyberg/Solna stad). Restaurerad sträcka inom Igelbäcken sedan 2006. Lokalen undersöktes ej mellanliggande år.

Antal individer/100 m²

Antal ind./100 m² av grönling respektive signalkräfta i Igelbäcken vid Kymlinge under åren 2005 - 2022.
Restaurerad sträcka sedan 2006 (lokalen undersöktes ej mellanliggande år)

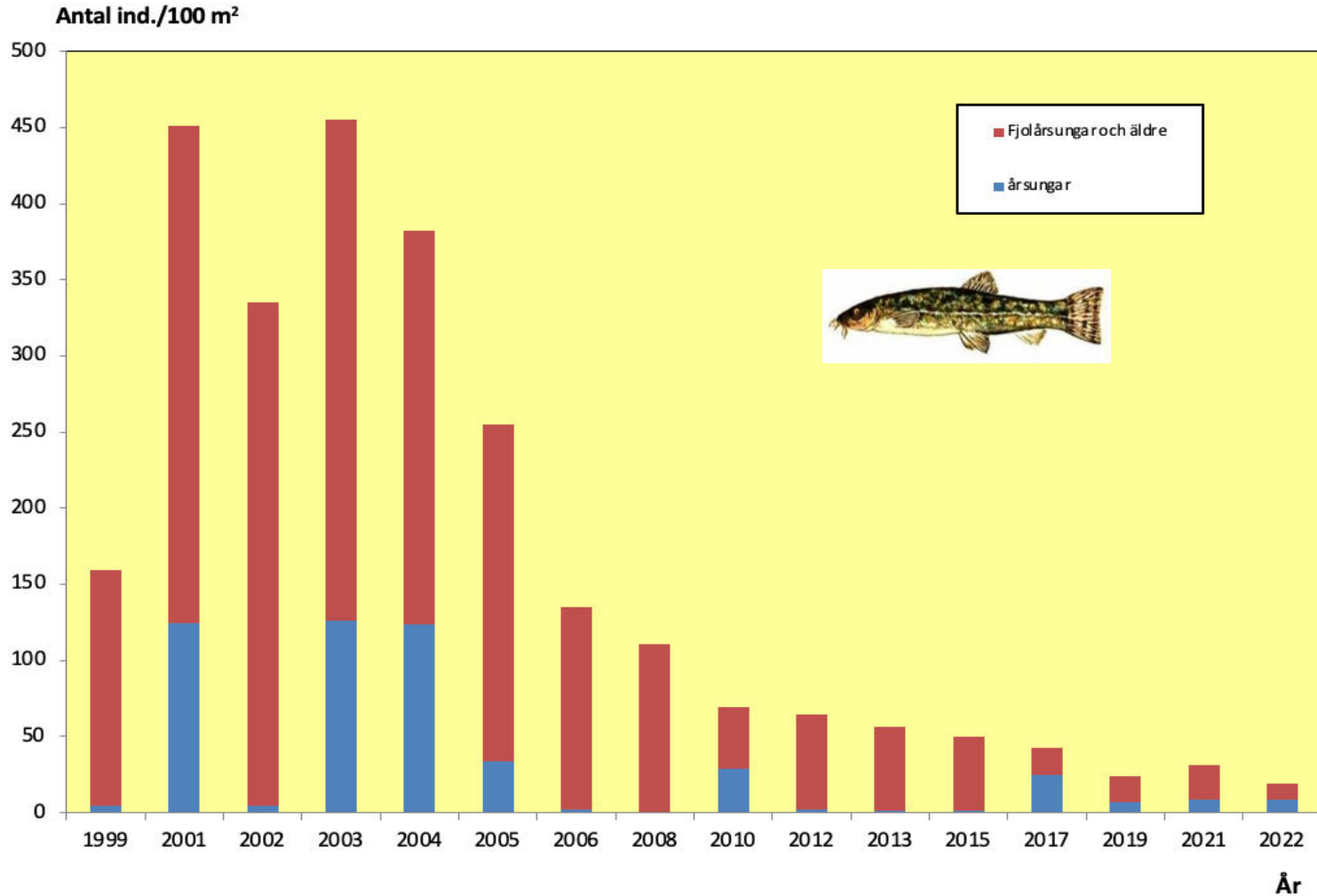
**Provfiskelokal den 13 oktober 2022:
Eggeby, nedströms och under bro mot Granby, inom Stockholms stad.**

Foton: Stefan Lundberg

Lokalen, *Eggeby*, i *Stockholms stad*, nedströms och under bro mot *Granby*, provfiskades 13 oktober 2022.

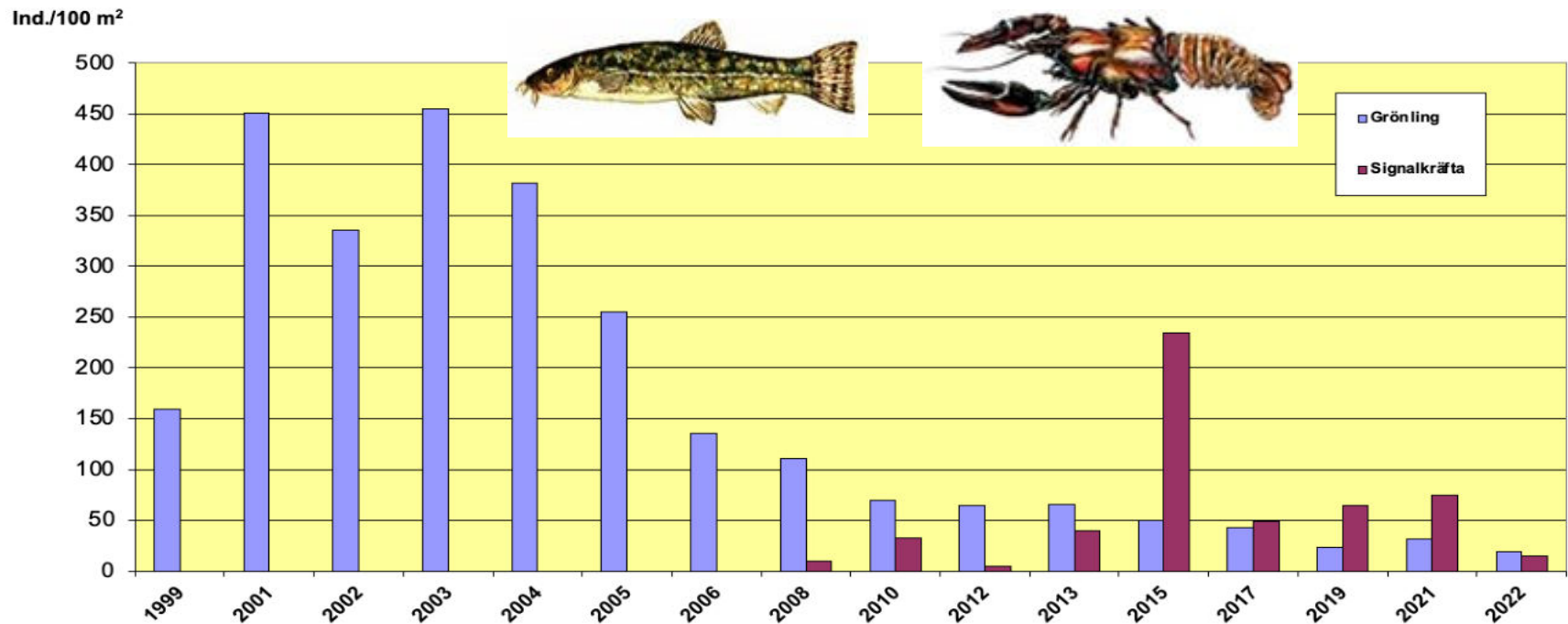
Förekomst av grönling i Igelbäcken vid Eggeby, Stockholms stad, 1999 - 2022 (lokalen undersöktes ej mellanliggande år)

Eggeby, nedströms och under bro mot Granby, Stockholms stad.

Grönlingförekomsten på lokalen är numera betydligt mindre än 1999 och därefter, under de första åren på 2000-talet, då standardiserade provfisken på platsen fortsatte. Signalkräftor förekommer sedan 2008 även i denna del av Igelbäcken inom Järva.

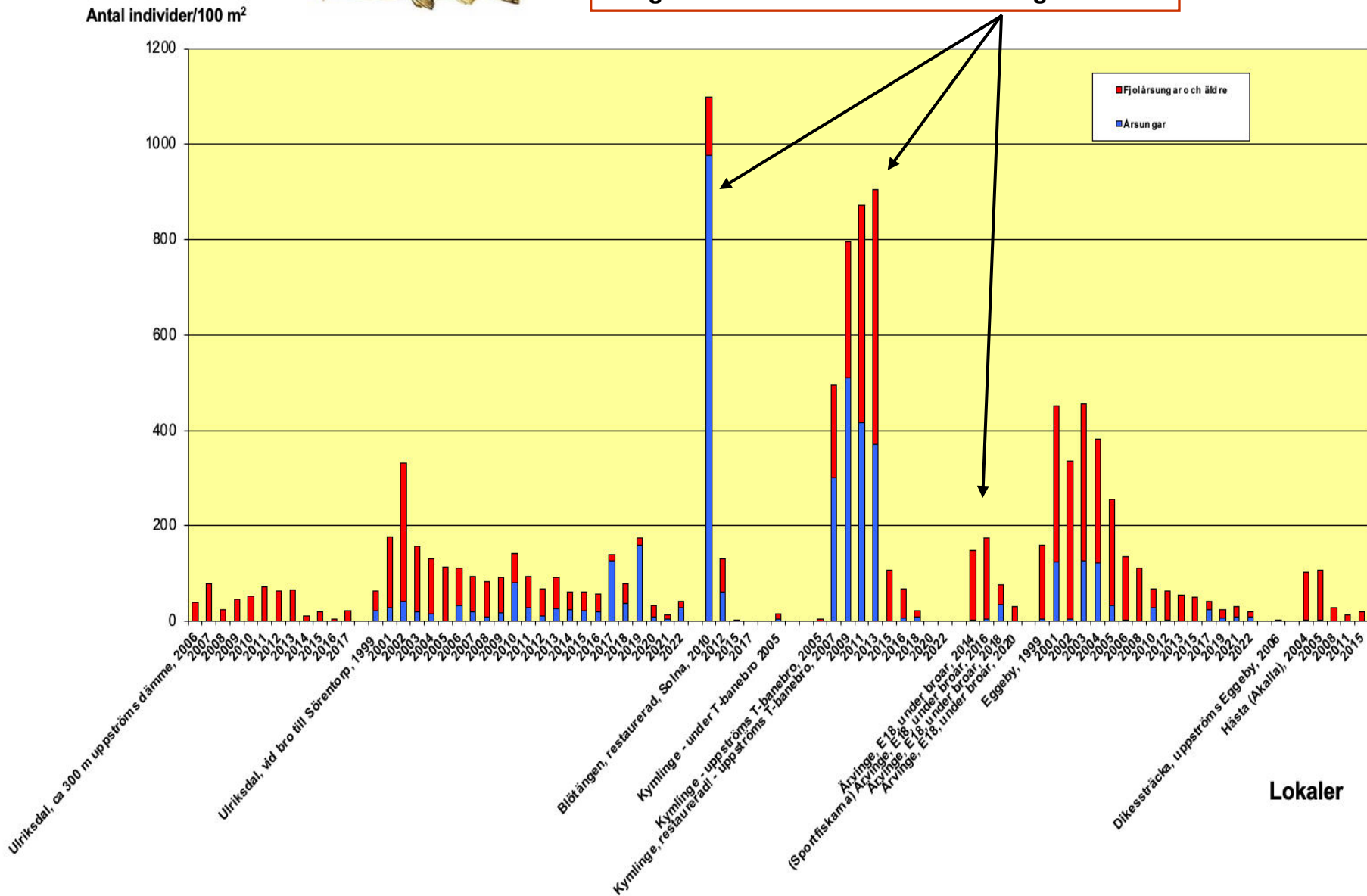
Förekomst av grönling och signalkräfta i Igelbäcken vid Eggeby, Stockholms stad, 1999 - 2022 (lokalen undersöktes ej mellanliggande år)

Förekomst av grönling i Igelbäcken 1999 - 2022 (antal individer/100 m²) på provfiskelokaler i Ulriksdal (Solna stad), Blötängen (Solna stad), Kymlinge (Sundbyberg/Solna stad), Ärvinge-E18 (Stockholm stad), Eggeby och Hästa (Stockholms stad).

Tidigare restaurerade sträckor inom Igelbäcken!

Lokaler

Grönling från Igelbäcken, Ärvinge

Foto och copyright: Jörgen Wiklund

www.fagelbilder.se/fiskar

